

ЛЕМ.фм+

ПАНРУСИНЬСЬКИЙ ТЫЖДЕННИК № 5 18.04–24.04.2016

WWW.LEM.FM

Орест Турковскій

для Карпаторуской години по радийо

8

Короткій зарис вшиткого — спектакль понад языком і понад формом

12

4-тый річник Фестивалу культуры Русинів Словеньска вже має свій датум

22

Небезпечны союзы

Зміст.

Рекомендуємо //

16

Орест Турковскій для Карпаторуской години по радийо

Од 1943 до 1947 р. в Нью Йорку і в прилігаючих штатах мож было слухати систематичні высиланы авдиції пн. Карпаторуска Година в Радію. Реалізувал їх Миколай Цисляк, товдышній член выконавчой рады Лемко-Союза, редактор газеты «Карпатска Русь» і керівник печатні Лемко-Союза. Для потреб радийовых авдицій і до комерційной продажы, почал реалізувати награня, котры не были бы простым записом народнои аматорской музыкы...

4

В Програмовім выголошіню влады Словацкыи републікы є і русинське школство

6

Убля буде центром конференції

8

Короткій зарис вышиткого — спектакль понад языком і понад формом

12

4-тый річник Фестивалу культуры Русинів Словенска вже має свій датум

14

Ден села Камюнка

19

101 років тому в Талергофі...

20

Поливка, мачка, пироги і злодійство

22

Небезпечны союзы

24

Події в найблизшым тыжни

26

Скоропис

Редакция:

Шефредактор:
Демко Трохановскій,
технічний редактор:
Наталія Малецка-Новак,
члены редакції:
Богдан Гамбаль,
Севериян Косовскій,
Петро Медвідь,
Павел Малецкій.

Контакт з редакцией:
tyzdennyk@lem.fm

Редакция.

Два роки тому назад, на михалівській Лемківській Ватрі на Чужыні '2014, коли уж сме заперли мобільне студийо радия лем.фм по першым дни высиланы наживо цілой імпрезы, пришол час, жебы дакус дыхнути. То перша так велика пленерова подія, котру сме мали нагоду представити в нашым русиньскым радийо лем.фм, могоучо збільшаючы реальне чысло участників Ватры о інтернетовых слухачів.

На знимці шефредактор тыжденника
Демко Трохановскій.

Сіл єм попри ватрі, жебы бодай кус почути єй ідею, котра підкрислят спільноту, єден круг з горіючым посередині огньом. Хоц была то середина літа, а михалівска Ватра то такой все час великой спекоты, товды, як раз, вночы при огни было в сам раз добрі. Але тепло, ідуче од той же спільноты, не было найбарже горячим елементом погідной нічкы. Посеред вельох тем, котры попри огниску мож было почути, не треба было долго ждати, жебы приплянтала ся інтересуюча дискусия на темы, выняты з мішка підписаного «НАЙВАЖНІЙШЫ».

Єдна пані, о котрій спочатку єм думал, же міцно заінтересувана была тёмом лемківского языка, бо зачала звідувати по польскы о сесе і інче, одкале ся взял, чом называєме го языком, хто ним бесідує і вельо подібных проблемів, дост скоро выявила інтенцію своїх звідань, выголошуючы, же неє такого языка. Вказало ся потім, же была студентком неофілології, зато тым більше могла мати – хоц тото не все мусит быти зо собом повязане – компетенції в тій обшыри знань. Окрем того (і тіж дост скоро) вказало ся, же баба іщы бесідуют по лемківскы, але єй ніхто тот не-язык не навчыл

і – як додала – неє за чым плакати. Предовшыткым прото, же єст нефункциональний. Має за мало слів.

Подібні, хоц пару років перше, выражала ся делегация неприхильных нам ідеологів, котры доцяп не мали філологічного приготовління. Было то вчас обороны докторской дисертации Олены Дуць-Файфер на краківскым Ягайлоньскым Університеті. Делегаты-ідеологы, хоц єден з них сам час-од-часу прібує дашто на папери нашкрябати в знаным лем собі языку, прібували доказати, же кед неє такого языка, то і докторска робота мала бы быти о ничым. Днешня професорка уж єст по габілітациі, што значыт, же тамто бреханя «специалистів» не выкликано заложеного успіху.

Влони, достал єм відоміст на електронічну почту, в котрій редактор єдного альманаху, писаного «літературною мовою», звідувал, ци хочу, жебы го присылал і до бібліотеки Руской Бурсы. Підкрислил, же то літературний язык, зато застараний о змогу зрозумління, што там написане, пояснил своє застараня, же ведеме лемківскій блог сельском говірком.

Як видно по трьох приведених примірах, не треба быти специалистом в даным просторі, жебы ся ним почувати. Чудує мя лем єдно. Вышыткы доккола нас являют ся специалистами як раз в русиньскій обшыри. Сто раз міцнійше выражают застараня о русиньскій не-язык, доказуючы же го неє, негуючы його історію, розвиток, як о проявы своей достоменности, свій літературний язык і культуру. Але так уж хыбаль мусит быти. Єдны народы ден-по-ден борют ся з ратуваньом послідніх елементів своей культуровой достоменности, другы – хоц міцно зінтегрованы, але маючы інчы, предовшыткым соспільны проблемы. А мы? Уж понад сто років бореме ся з забетонуваным думаньом вышыткознаючой, ідучой зо сходу, псевдонауки. Бетон тяжко розвалити, ліпше го перескочыти. Скачме як найбільше. ●

В Програмовім выголошіню влады Словацькой републіки є і русиньске школство

В середу (13.04.2016) був публікований текст Програмового выголошіня влады Словацькой републіки на найближшы штири роки. Влада на основі свого програмового выголошіня буде жадати о довіру в Народній раді Словацькой републіки

Владу, котра буде жадати довіру в парламенті, творять штири політичны партії: Smer-SD, Slovenská národná strana, Most-Híd і партія Siet'. Текст Програмового выголошіня

влady днесь як першы публіковала словацька газета Denník N.

Выголошіня є розділене до 5-ох пунктів: 1. Посилнити сполоченьску і політичну стабільну, 2. Флексібно реаговати на нагоды і негати́ва вонькашнього оточіння, 3. Плынуло продовжовати в підпорі господарьского, соціального і енвіроментального розвитку країны, 4. Проглубити господарьску, соціалну і територіалну соналежность Словакїї, 5. Посилнити

задачу державы і охрану верейного інтересу. Тоты пункты мають свої підстаті.

Програм новой влады занимать ся і вопросами народностных меншын. В рамках 4-го пункту, котрый має назву *Проглубити господарьску, соціалну і територіалну соналежность Словакїї* находить ся і *статья під назвов Політика підпоры народностных меншын*. В ній ся, окрім далшых іншых справ, котры ся дотуляють народностных меншын, прямо споминать і замір влады підпорити русиньске школство. Русиньске школство є єдине, о котрім ся у выголошіню пише конкретно.

Влада подля документу «выпрацує концепцію розвитку навчання русинь-

« В ставі, кідь майже нияк нефунгують першы два ступени освіти і русиньске середне школство не існує абсолютно, тот замір новой влады може быти надійов про Русинів на Словакїї »

Будинок уряду Словацькой Республіки, фот. LMih, джерело: вікіпедия.

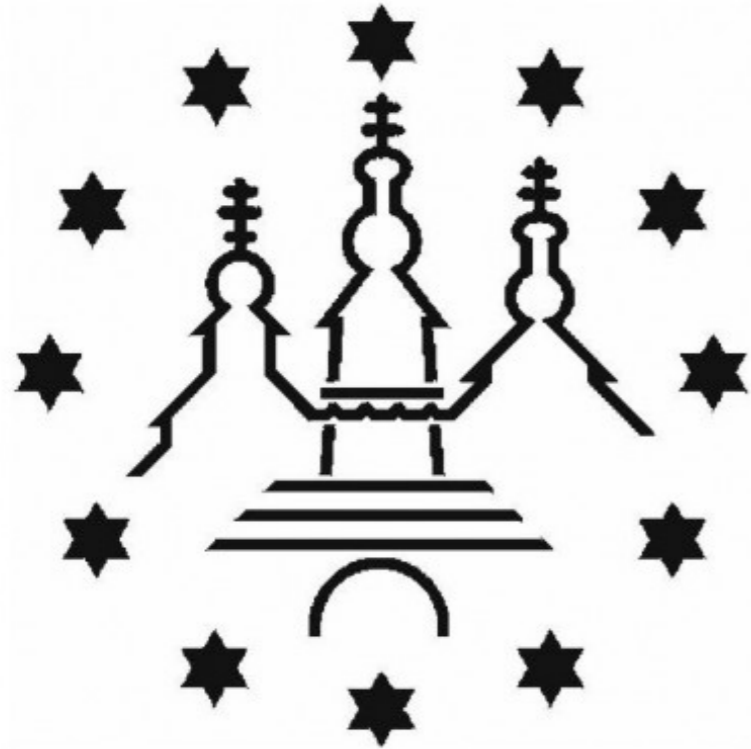
ского языка і культуры в матерьских школах, основных школах і середніх школах.» В ставі, кідь майже нияк нефунгують першы два ступени освіти і русиньске середне школство не існує абсолютно, тот замір новой влады може быти надійов про Русинів на Словакїї.

В рамках підпоры меншын документ так само обсягує, же влада підпорить вынятя малокласных школ на языково змішаній території із обовязковых квот, котры ся мають подля закона дотуляти мінімальной кількості дітей на то, жебы могла школа існовати. То є так само важный пункт з погляду Русинів, кідьже моментално суть лем дві основны школы з навчальным языком русиньским на Словакїї, і кібы народностны школы не были выняты зо закона, значило бы то, кідьже є дітей на русиньских селах штора́з менше, конець русиньского школства.

Як сьме скоріше інформовали, позицію державного тайомника на Министерстві школства Словацькой републіки дістав Петро Крайняк із партії Most-Híd, котрый є довгорічним русиньским активістом. Пункты, котры суть обсягнуты в Програмовім выголошіню влады, были пропоновати як раз тов політичнов партійов. ●

Убля

буде центром конференції

Село Убля, котре ся находить в окресі Снина, 20-го априля 2016-го року (середа) буде центром конференції. Тоту там під назвов Русиньска і жыдівска культурна дідовизна – неодділительна часть європейской дідовизны організують Карпатськы деревяны церкви, безпрофитова організація (Karpatské drevené cerkvi, n. o.) і Фундація про охрану біодіверзیتی Карпат (Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát).

Петро Медвідь
petro@lem.fm

На конференції, котра є організована в рамках підпорного проекту із програму Всокочіня і ревіталізація культурной і природной дідовизны і Підпора розмаїтості в культурі і умно в рамках європейской культурной дідовизны, буде може выслухати інтересны лекції о русиньській церковній архітектурі, о кіріло-методійських памятках в окресі Снина ці о жыдівських памятках і цінтерях на тій території.

Безпрофитова організація Карпатськы деревяны церкви была заснована у 2012-ім році на принципі партнерства самосправ і обидвох церквей выходного обряду (грекокатолицькой і православной). Цільом є сполочный поступ при всокочіню, обнові і презентації деревяных храмів.

Организація ся замірять на глядана пристойных способів хоснованя церквей в припадах, кідь їх із різних причин не мож хосновати на богослужіння. Окремо ся організація орьентує на самосправы з цільом ефективно схосновати потенціал деревяной церковной архітектурі про розвиток економічно слабых пригранічных регіонів. Із той причіны є векшына активностей в сучасности концентрована на окресы Снина і Собранці.

Конференція зачинать о 10.00 год. в убляньскім Культурнім домі. Детайлны програм по словацькы і англійцкы найдете на плаґатах. ●

Carpathian Wooden Churches, NGO
Carpathians Biodiversity Conservation
Foundation

have the honour to invite you to the conference

Ruthenian and Jewish cultural heritage – integral part of the European heritage

within the project supported from the programme „Conservation and Revitalization of Cultural and Natural Heritage & Promotion of Diversity in Culture and Arts within European Cultural Heritage“

Date: 20 April 2016 at 10:00 CET

Place: Ubla, cultural house

Programme of the conference:

- 10:00 Presentation, greeting
- 10:15 Wooden sacral architecture in Zemplin region, activities for its protection and effective use for regional development (Daniela Galandova, Carpathian Wooden Churches)
- 10:35 Results of blending the Eastern and Western culture in iconography and architecture of wooden churches in Zemplin (Miroslav Baraf, Carpathians Biodiversity Conservation Foundation)
- 11:00 Preservation of liturgical Ruthenian monuments in Sinaia district (Stefan Kocka / Ladislav Ladomirjak, Association of Municipalities of the Ulic Valley Microregion)
- 11:30 Destiny of Jewish monuments in northeastern Slovakia (Peter Hudák, Oš Vlna in suburban)
- 11:40 Restoration of Jewish cemetery in Topoľa (Mária Bobriková, Obec Topoľa)
- 12:00 Break, refreshments
- 13:00 Szigetec, Hrabova Rastoka, view of actual reconstruction works of wooden churches
- 13:00 Topoľa, visit of Jewish cemetery

ESV: info@karpatskcerkvi.org / 0903 930 130

Restoration of wooden churches, enhancement of the „Lost Cyclone“ infrastructure
Project is co-financed by the USA Financial Mechanism and the state budget of the Slovak Republic

Karpatské drevené cerkvi, n. o.
Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát
si Vás dovoľujú pozvať na konferenciu

Rusínske a židovské kultúrne dedičstvo – neoddeliteľná súčasť európskeho dedičstva

v rámci projektu podporeného z programu „Zachovanie a revitalizácia kultúrneho a prírodného dedičstva a Podpora rozmanitosti v kultúre a umení v rámci európskeho kultúrneho dedičstva“

Termín: 20. apríl 2016 o 10:00 hod.

Miesto: Ubla, kultúrny dom

Program konferencie:

- 10:00 Prezentácia účastníkov, privítanie
- 10:15 Drevená sakrálna architektúra na Zemplíne, aktivity pre jej záchranu a efektívne využitie pre rozvoj regiónu (Daniela Galandová, Karpatské drevené cerkvi)
- 10:35 Odkras prelnania východnej a západnej kultúry v ikonografii a architektúre drevených chránov na Zemplíne (Miroslav Baraf, Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát)
- 11:00 Záchrana cyrilometodějských pamiatok Rusínov v okrese Sinaia (Stefan Kocka / Ladislav Ladomirjak, Spoločenstvo obcí mikroregiónu Ulickej doliny)
- 11:30 Osud židovských pamiatok na severovýchodnom Slovensku (Peter Hudák, Oš Vlna in suburban)
- 11:40 Obnova židovského cintorína v Topoľi (Mária Bobriková, Obec Topoľa)
- 12:00 Prestávka, občerstvenie
- 13:00 Szigetec, Hrabová Rastoka, obhliadka aktuálnych stavov rekonštrukčných prác na obnove drevených chránov
- 13:00 Topoľa, prehliadka židovského cintorína

Pravíme o povolení Vašej účasti: info@karpatskcerkvi.org / 0903 930 130

Obnova drevených chránov, skvalitnenie infraštruktúry
Cybilského chodníka žlté
Projekt je spolufinancovaný z Finančného mechanizmu Európskeho kultúrneho dedičstva a štátneho rozpočtu Slovenskej republiky

Короткій зарис вшиткого

СПЕКТАКЛЬ ПОНАД ЯЗЫКОМ і ПОНАД ФОРМОМ

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

Тоту історію знаме вшиткы. **Короткій зарис вшиткого** в режисеріі Тео Думского, то артистична візія історіі світа, зачынаючы од його сотворіня аж по його конаец. Історія бо, вказувана при хоснуваню модерной технології, але оповідана без слів, підносить пробу дост одважной інтерпретації подій і вказаня соспільных процесів, котры вплиають на нашу долю.

Спектакль є інтересуючым злучыньом візуальной та фільмовой штук з театром, што можеме причислити до жанру *performative cinema*. Його головным пунктом являть ся відеокамера, поставлена над сценом, даюча обзераючому необычну перспективу: акція діє ся в тым самым часі горизонтально – на сцені (будучій на тот раз підлогом) і вертикально – на кіновим екрані. Техніка, котра остала найперше схоснувана в спектакли *The Floor: w tego po butki*, збогачена єст о рисунок, котрий наживо творит сценографію для акторів, але і сам являть ся оддільным, мож речы, актором спектаклю. Зникнули фізичны бареры: обзераючий має змогу посмакувати образы, выняты прямо спід мікроскопу, або кадры, котры знат з фільмів о природі, пережыти баталістичны, або абстракційны сцены. Вшиткы образы і спеціальны ефекты сут творены *gez i teper*, під його ногами, і приношены деликатным рухом камеры. Спектакль ангажує новы медіі і технології – так, жебы вытворити синкретичне представліня, котре іде з духом наших часів. Через схоснуваня кінової формы переказу, полностью зберігат найважнійший элемент театральної штуки: пристуніст жывого актора.

Джерело вшиткых
знимок: фб профіль
події посвяченій
выставленому
спектакльови.

Авангардовий
спектакль, котрий
лучыт присутніст
жывого актора
з кінематографічныма
технікама, дополненыма
твореном на очах
обзераючых рисункову
сценографію. Історія
Світа оповіджена без
хоснуваня слів.

Тео Думскій, власт. **Владимір Хомяк** (нар. 4 мая 1984 р. во Вроцлаві) – режисер спектаклю, актор, драматург, абсолювент Державной Высшой Театральной Школы ім. Л. Сольского во Вроцлаві. То незалежний артиста, котрий, окрем сценічної діяльності, займаєт ся досліджуваньом і вчыньом акторских технік на фоні психологічных та духовых наук. Автор вельох формальных експериментів, предовшыткым в обшыри креативного хоснуваня новых технологій в театрі. **Короткій зарис вшиткого** – то найновше представліня Тео Думского і при тым подія, котра інавгурує проєкт Cloud Theater (Театр в хмарі). Зв'язаний з середовиском Товаришынйя Лемків. В студентских часах был конферансьером на Лемківских Ватрах в Михалові. Там же одбыла ся премера єдного з його короткометражовых фільмів, пн. *Был ем гев*, котрий вказувал артистичну візію гляданя достоменности молодым человеком, котрий дознає ся, же єст Лемком.

Cloud Theater то так істнуюча, як і неістнуюча організація, котра іде враз з розвитком модерного театру. То хмара артистів, котры – хоць розсіяны по державі, континенті, світі, але будучы з собом в невидимым звязку – зберають ся коло моментальной ідеі, цілю спільні творити штуку. Не диспонуєт артистичным обытьом, ані інчым властным кутом, не сут запутаны в політичны конексії. Сут незалежны, а попри тым – а може і зато – присутны, заангажуваны і свобідны.

Ідея хмары єст нам штораз близша, не лем з причыны розвитку цифровых технологій. В хмарі, разом з нашыма даныма, находят ся тіж нашы усміхы, гримасы, думкы, тугы і таємниці. В хмарі ідеме по пути, в хмарі ся бавиме, в хмарі думаєме і розмнажаєме ся. Хмара то мы – і там находит ся наша штука. ●

- режысерія: Тео Думскі
- рысунк live: Себастьян Сепетовскі
- мультимедіі live: Матеуш Куявскі
- музычна спілпраца: Мацей Закжевскі
- костюмы: Габрыеля Будзінска
- хореографія: Ян Никель

выступуюць:

- Магдалена Боцяновска
- Божена Буковска
- Катажына Янековіч
- Агата Облонковска – Воубішет
- Каміль Дисевіч
- Пжемыслаў Фурдак
- Ян Никель

Прэмера
спектаклю Тео
Думскаго
пн. «Короткі
зарис вшыткого»
одбыла ся
4. лютого/ фебруара
2016 р. во
вrocławскым
Кіні Новы
Горизонты.
Недолга,
26. квітня/ апраля
т.р., спектакль
буде мож віці
в варшавскым
Кіні Прага.

-ТЬОЙ РІЧНИК

Фестівалу культури Русинів Словенська

ВЖЕ МАЄ СВІЙ ДАТУМ

Петро Медвідь

petro@lem.fm

4-тій річник Фестівалу культури Русинів Словенська, котрий у Свіднику організує Окресна організація Русь-нської оброди у Свіднику буде тот рік проходити в днях 23-го аж 29-го мая. Тікеты ся дають купити уж теперь на дакілько продайных місцях в Пряшівскім краї, но так само і через інтернет.

Русинський фестивал у Свіднику, котрий має підназву «Од Русинів про вшиткых», знова принесе тыждньову мултіжанрову проглядку домашніх і заграничних выступаючих. Супроводны події, котры будуть проходити через тыждень, будуть знова бесплатны і фестивал завершыть ся вікендовым програмом на свідницькім амфітеатрі. Култура Русинів буде презентована в подобі театралных пес, фільмовых проєкцій, бісід, выступлїнь фолклорных ансамблів і далшых музичных, співацькых і танечных ґруп. Головний програм на амфітеатрі буде од пятніці 27-го мая до неділі 29-го мая 2016-го року.

Тікеты на вшиткы три дні головного програму собі можете через інтернет купити на порталі Tickerportal уж теперь. До 30-го апріля є ціна тікету на три дні лем 3 €. За 5 € буде мож купити тікеты до 22-го мая, потім ся будуть тікеты продавати за 7 €.

Як пишуть організаторы на своїм сайті, єднов із головных думок фестивалу, котрий організують од 2013-го рока, є намага Русинів вказати, якы

досправды суть. Народом приготовленим поділити ся о своє културне богатство і ведно з тым народом открытым нагоді поучіти ся із традицій, скушеностей і прямованя народів і култур інших. І зато є головным одказом взаємна толеранція і респект, співпраца і іншпірація меджі Русинами і далшыма етніками, котра має помагати утриманню своїх унікатных традицій і културы. ●

Ден села Камюнка

КАМЮНКА

VYVRGHOLENIE OSLÁV 700. VÝROČIA PRVEJ PÍ SOMNEJ ZMIENKY O OBGI KAMIEŇKA

Kultúrno-športový areál DUBNE,
Sobota 23. 04. 2016

09:30 h Panychida - modlitba za Kamienčanov a našich rodákov, ktorí odišli do večnosti

09:40 h Spoločný sprievod zástupcov spoločenských organizácií, reprezentantov obce a obyvateľov z centra obce do areálu DUBNE

10:00 h Gréckokatolícka sv. liturgia v prírodnom amfiteátri DUBNE s posvätením areálu amfiteátra

12:00 h Prezentácia aktivít záujmových organizácií a reprezentantov obce Kamienka na futbalovom ihrisku a na okolitých priestranstvách:

- >> ukážky Dobrovoľného hasičského zboru
- >> prezentácia furmanov a ich aktivít
- >> ukážky psích záprahov
- >> výstavy činnosti záujmových organizácií a reprezentantov
- >> výstava historických fotografií z obce Kamienka
- >> exhibičný futbalový zápas

14:30 h Galakonzert domácich súborov a hostí na scéne amfiteátra

16:30 h Slávnostné ukončenie osláv - kamienska hymna **Barvinok, Radost, Barvinočok, Barvinok-seniori, VRANOVCAN z Vranova nad Topľou**

>> V prípade nepriaznivého počasia sa program osláv začne o 13.00 h svätou liturgiou v chráme a bude pokračovať v Kultúrnom dome v Kamienke.

В рамках 700. річниці русинського села Камюнка на Пряшівщині, в суботу 23. квітня/апріля т.р. буде проходив Ден села Камюнка. То кульмінаційний пункт цілих празднувань 700. роковин Камюнки. З той нагоди, до той пори в селі проходили інші акції (інформували сме о тым на нашым портали lem.fm).

Ден села Камюнка зачне ся од 9.30 год. панихідом за Камюнчан, котры за вшыткы роки одышли до вічності. Пак, коло 9.40 год., одбуде ся похід присутных, в тым і запрошених гостів, м.ін. представителів соспільных організацій, репрезентантів села та вшыткых жытелів, з центра села до культурно-спортового ареалу ДУБНЕ. То амфітеатр, в котрым од 11.00 год., буде правлена Служба Божа. В само полудне, на футбольовым пляци і поблизкых просторах зачне ся презентація, рыхтувана жытелями села і декотрыма організаціями, м.ін. добровільными пожарниками. Окрем того, будут одкрыты выставки старых фотографій і буде мож видіти показы запрягів псів і ін. Гальовий концерт той події зачне ся пополудньом, од 14.30 год., а на сцені камюньского амфітеатру выступлят, окрем місцевых ансамблів, запрошени гості. Свято скінчыт ся одспіваньом камюньского гимну, на сцені заспівають і заграют Барвінок, Радость, Барвіночок, Барвінок – сеньоры і Врановчан з Вранова над Топльов.

Організаторы заявляють, же кед хвиля не дозволит, Ден села Камюнка зачне ся од 13.00 год. Св. Літургію в місцевій грекокатолицкій церкві свв. Петра і Павла, а культурна част одбуде ся в Камюньскым домі культуры. •

Севериян Косовскій
seweryjan@lem.fm

«ЛЕМКО» – газета для народа – поміщала раз за час і кулінарны інспірації.

Днес рекомендуеме їсти лем ґрулі з варом. Гейбы просте їдло, а выдало ся тепер, што тота лемківска страва має і терапевтичны властивости. Дозвалят спати – смачні.

—
—
— Вставайте няню вечеряти!
— А што буде?
— Грулѣ съ варомъ.
— Вечеряйте сами дѣточкы,
я ся розоспалѣ.

ФАФРИНДЯ І СКОНФІСКУВАНЕ

Смачне спаня

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Орест Турковській

для Карпаторусской години по радийо

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

Од 1943 до 1947 р. в Нью Йорку і в прилігаючих штатах мож было слухат систематичні высъланы авдиції пн. *Карпаторуска Година в Радийо*. Реалізувал їх Миколай Цисляк, товдышній член выконавчой рады Лемко-Союза, редактор газеты «Карпатска Русь» і керівник печатні Лемко-Союза. Для потреб радийовых авдицій і до комерційной продажы, почал реалізувати награня, котры не были бы простым записом народной аматорской музыкы, лем давали бы доказ можливости перетворіня ей в модерні оброблены композиції, выконуваны школеньма музыками.

Грунтом для розвиваня молодых талантів служыло богате наслідство русиньских предків, оставлене в народных русиньских піснях і мелодиях, перенесене емігрантами з Карпатской Руси до Америки. Єдныма з найвызначнійшых артистів, з'єднанных

«Вокруг каждого культурного осередка, объединятся каждый, кто живой и талантливый. Такое явление показалось на примірі нашей Карпаторусской Радио Программы в Нью Норку. Постоянны слушатели нашей программы по радио зауважили послідными часами богатый наплыв свіжих музыкальных и півчых сил, котрых до сего часу, здавалося, уже больше не было в нашем народі на емиграции. Новы, талантливы и школуваны музыкальны и півчы силы пробудилися под звуки нашей программы, почали совокуплятися вокруг ней, украсили и змінили совершенно ей музыкальный облик, чым притягли велику увагу давных и новых слушателей»

Миколайом Цисляком для реалізуваня плянів вознесіня лемківской музыкы до професийного рівня, были: професор Орест Турковскій, співачка Діонісія Ляш, композитор і поета Андрий Куриплях і народны співакы Осиф Ондиш, Мария Андрейчак, Гелена Иван, Гелена Чеселька і Гелена Бітнер. Першыма музычныма оркестрациями, зреалізуваныма проф. Орестом Турковскым, были: «Горіла сосна» і «В глубокой долині на Лемковині», высъланы через радийо 6. квітня/апріля 1947 р., в ден американьских Великодніх Свят.

В листах до радийовой редакції зачудуваны слухачы писали – «коли мы наставили радийо на нашу програму і учули оркестру нашого карпаторусского лемківского композитора, мы так урадовалися з той чудесной музыкы... Передайте тому лемківскому композитору от обоіх нас сердечну конгратуляцію, най он трудится дальше на полю нашей народной музыкальной культуры».

Орест Турковскій вродил ся 18. квітня/апріля 1896 року в Вороблику Королівськым, селі окруженым польськыма селами, в коросняньскым повіті на Лемковині. Старший його брат – Иван, заохотил го до гры на гушлях. На сім років з другыма хлопчысками ходил по селі грати і колядувати. Коли мал десят років, спілосновал дітячу весільну оркестру, сопоставлену з ровесників. В ній же на першых гушлях грал сам Орест Турковскій, на секунді – Штефан Туляк, на клярнеті – Орест Верхоляк, на трубіці – Василь Пельц, а на басах – Тимко Буряк. Доведна ходили грати по весілях не лем в Вороблику, але і сусідніх селах: Боску, Одреховій, Синяві, Рыманові. Грالی і в дальшых місточках Яслисках, Івоничу і Дукли. Орест здобыл собі шыроку славу тым, же заспівану му перший раз мелодию одраз перераблял і знал заграти на гушлях.

Першу музычну освіту і практику отримал в музычній школі в Рыманові, де вчыл ся штырі роки. І товды, в оркестрах Гранатовского і Зволінського, грал першы гушлі. В 1913 р. Орест Турковскій выїхал до Америки, до свого швагера Ивана Копчака. Там швагер послал го до американьской музычної школы. Найперше вчыл ся в проф. Гефрена, директора Опера-Гаузу в Френклин (штат Пенсильванія). Шіст років студіювал в нього основы гармонізації і композиції. В 1919 році выїхал до Нью Йорку і зачал студію в Institut of Musical Art, під диригентуром проф. Віктора Кузру.

Орест Турковскій отримал тым способом найвысшу клясичну освіту як професийний гушляр і в 1921 р. здал мастерскій екзамін перед світовой славы професором Леопольдом Ауrom, котрий дал му рекомендацію до оркестры в «Паляс Театрі» в Нью Норку. Оселил ся найперше в Ньюарку, а потім в Сингак (штат Н. Дж.). Основал і 25 років виол свою власну школу музыкы. Давал численны концерты в ріжних американьских містах. Орест Турковскій был шыроко знаний в русиньских, польских і украиньских кругах. Дуже концертувал і школил молодых музыків.

З початком II Світовой Войны, Орест перестал концертувати. Навязал контакт з Лемко-Союзом і захотіл свій музычний талант і знаня присвятити для русиньской соспільности. Остал постійным слухачом карпаторусского радия і придумал, жебы «граны в ним глубоко трогательны і веселы народны пісні і прекрасна музыка, ісполнена непрофесийноальні, на слух, людми от тяжкого труда, украсити і дати ім характер днешнього часу, жебы мы могли быти гордыма перед світом за красоту і богатство нашего

музыкального наслідства, оставленого нам нашыма дорогыма предками, жыгтелями лемківских Карпат». При радийо, музычні обробил, або на основі інспірацій народном музыком скомпонувал більше як сто творів.

Першы награня для «Карпаторусской Годины по Радийо» – «Срібне Весіля» і три присвячены його рідному селу: «В Вороблику до шлюбу выбе-рат», «Лемко з Вороблика» і «Вороблицка Коломыйка» были награны на гушлях з супроводом гітары. Вісем творів награла його сімособова оркестра. Были то марш – «Пращай, дорога Лемковина», вальц «Майовий цвіт», полька «От Криниці», лемко-вальц «Горіла сосна», «Родинний марш», «Любовный вальс», полька «Для молодых» і полька «Сивый няньо».

Окрем награнь для радия, Орест Турковскій записал свою музыку на платнях, котры реалізувало *Издательство Лемковских Рекордов Попрад/Poprad*. Платні видавництва Попрад были награваны на шеляковых десятицальовых кружках і обертали ся 78 разів на минуту. Мож было си їх купувати за дуляра. Выдавництво Попрад было основане членами Лемко-Союза, гонорувало ся зазначеным на наголовковом кружку ідеовым означыньом жанру музыкы – Lemko/Carpatho Russian. Орест Турковскій зо совіом оркестром награл для видавництва Poprad Records шіст платен. Окрем того, заховаля ся штырі платні, на котрых акомпаніює співачці Діонісії Ляш. Награлы они медже інчыма лемківску клясичну пісню – «Ой верше мій верше».

Професор Орест Турковскій вмер 28. лютого/февруара 1973 р. в Нью Йорку. Його молодшым братом был Григорій Турковскій – диригент, композитор і професор музыкы. ●

101 років тому в Талергофі...

Талергофскы типы, рыс. Ярослав Гелетович
(за: Лемківскій Річник 2004, выд. Стваришыня Лемків).

22 КВІТНЯ. — Молоденькій ефрейтор розносить пошту. Новий лейтенант скликає вшиткых комендантів бараків до рапорту. Тот же лейтенант, явившы ся несподівано в бараку, взрл священників, граючых в шахы. Чомси так ся роззлостил, хватил шаховницю і так міцно вдарил ньом о стіл, же стіл тріснул на двоє.

Глядают серед нас охотників до войсковой службы. Наш барак одгородили од бараків майстрів.

19 КВІТНЯ. —

Непорозумліня в бараку довели до того, же написано рапорт до коменданта. Спір розсудил він так, же коменданты обох части стали ся незалежными і старают ся каждый за свою част. Ввечер ціла гурма окружат парібка – робітника, котрий сидит на дощці і співат. Вдарят дровном по дощці, для акомпаніяменту до своей пісні.

23 КВІТНЯ. — Ден похмарений, та уж о пятій годині рано были мы на ногах. Цугсфірер приносит папір для канцелярії бараку. О. Сенік одмавлят повинности пляц-коменданта. Русиняк і Борух занимают ся шліфуваньом найденьх на дорозі кавальців мармуру, на котрых потім выкупают напис: «Памятка з Талергофу». Принимат ся тото потім і в інчых бараках.

Суд над Д. Бубняком, о. Крушыньскым і інчыми.

ТЕОФІЛЬ КУРИЛЛО

Дневник Лемка з Талергофу

(Лемківскій Річник 2004, з великоруского языка перевюл Петро Трохановскій)

Поливка, мачка, пироги і злодійство

З музею у Спрінгфілді вкрали Варгола. Ліпше повіджено його творы. Окрім іншого і прославлену Кембелову поливку, котру знать якбач і тот, хто галерії ці музеї не видів ани з летадла. Мало ся то стати іщі 7-го апріля. Америцька FBI о тім дакус мовчала, може думали, же ся їм так легше подарить поїмати злодіїв і потім ся то пустило до медій. День по тім, 8-го апріля, вкрали Варгола. Теперь не його творы, але Варгола. Нихто ся тым не інтересує і вшытко є в найліпшій порядку.

Ку крадежі, котру поліція не рішуть, а ани не буде, дішло так: 8-го апріля рано Геннадій Москаль, голова Закарпатської обласной державной адміністрації, перед тяжко встановленов кількостю свідків (будькым, хто собі то найде і прочітать і на його офіціалнім сайті) в рамках «декомунізації», під чім ся розуміє буряня деяких памятників і переименованя уліць, а не зміна політичного ряджіння і думаня в державі, підписав далше зо своїх наряджінь, котрым змінив далшы назвы уліць і назву намістя

в дакілько селах Закарпатської області. Окрім іншого у селі Минай змінив Октоброве намістя на Намістя Енді Варгола. Ведно із далшыма, точно дотеперь неідентифіковательныма злодіями, потім на своїм сайті дав опубліковати о цілій події статю, в котрій дішло ку крадежі Варгола, кідь у тексті написали, же іде о цілосвітово знамого умельця українського походжіння. Кідьже світознамый умелець вже даякы рочки не жыє, не могли му вкрасти ідентичность своїм пересвідчованьом го о тім, жебы зрозумів, же є Українець, і так собі думаме, же му не вкрали ідентичность, але досправды го вкрали цілого. Конець поліцайного запису, котрый ся нигда не записав. Точка. Датум. Підпис.

У єднім розговорі мі русинський діятель Димитрій Поп повів, же подля нього жаден досправды добрый лінгвіста не може повісти, котре слово є якого походжіння, кідь ся находить у веце языках. Ці тото слово взяли Русины од Мадярів, або Мадярі од Русинів і так далше. Його теорія є,

«У єднім розговорі мі русинський діятель Димитрій Поп повів, же подля нього жаден досправды добрый лінгвіста не може повісти, котре слово є якого походжіння, кідь ся находить у веце языках. Ці тото слово взяли Русины од Мадярів, або Мадярі од Русинів і так далше»

же сьме ту жыли єдны коло другых, і днесь є досправды тяжко повісти, хто кого веце наінфіковав у словнику. І так ся може нигда дізнаме, ці мачка пришла із Мішковця до Ужгорода, або тота драга проходила навспак. В дакотрых припадах має Димитрій Поп бізовно правду, в дакотрых собі думам, же ся походжіння слова дасть встановити барз просто. Но я бы ем тоту теорію іщі о кус росшырив.

Днесь тяжко повісти, ці пироги суть словацькы, як о тім говорять Словаці, русиньскы, як говориме мы, або україньскы, як думают Українці. В списку таких страв бы сьме могли продовжовати і могли бы сьме на них схосновати таку саму теорію, яку має Поп о словах. Хто днесь може досправды повісти, кідь люди істо смотрили і сусідови до кайстроу а могли

The Mount Rushmore Monument as seen from the viewing plaza (фот. Dean Franklin).

аж так барз не трапить єдна далша крадеж Варгола. Радо собі го крадуть і Словаці. Тадь хто бы не хотів мати визначного умельця у своїх шорах, головно кідь сьме самы не доказали нич і так ся можеме хвалити холем тым, хто досправды дашто у світі значить. Но мене веце трапить, же покля крадеж творів Варгола рішуть поліція, докінця є на поїманя злодіїв

спробовати варити тото, што і він, же якого походжіння є котра страва на наших столах?

Но проблемом не є мачка або пироги. Проблемом є, кідь хтось, хто грає великого патріота, котрый єдиный має конечно правильный юрисдічний погляд на референдум із 1991-го року, погляд, на котрый дотеперь не пришов ани найздібніший правник на Україні а у світі обще, не має, або не хоче мати, абсолютно жадны географічны знаня і знаня о історічных населіннях у конкретных географічных областях. Походжіння предці не є мачка ани то не суть пироги. При походжінню ся то у чоловіка на основі знамых фактів дасть барз легко встановити.

Варгол уж таких злодійств перекрив много. Вкрали го нераз. І мене

выписана одміна, ту хтось цілы рокы краде ідентичность Русинам, нелем на Україні, і робить то одкрыто, без будьякой кары, причім то подля міжнародных норм аж так із церьковным порядком не є.

Можеме ся зречі того, же є мачка наше слово. Можеме ся зречі і того, же пироги суть лем нашы. А поливка Кембела – най їй є добрі там, де є, звариме собі іншу. Але злодійство односно ідентичности Русинів бы уж раз навсе мало скінчіти і так, як повів Москаль, же результаты референдума із 1991-о року скінчать на смітнику історії, мало бы на смітнику історії скінчіти не референдум, а краджіння ідентичности Русинам. Варгол може быти і Американом. Лемже мы, ту, в наших Карпатах, можеме быти лем Русинами. ●

Небезпечны СОЮЗЫ

Богдан Гамбаль
gambal@lem.fm

«Каждый, хто ест, або хоче стати ся громадяном ЗША мусит знати конституцію і ей дотримувати. [...] Никотрий громадян ЗША не може давати сой право на цензурування выповіды другых, бо товды порушат основний американський закон – конституцію»

1 «Небезпечным союзам», повісти виданій в 1782 р. генералом Шодерло де Лакло, одраз придано опінію аморальной, скандаличной і зопсутой. Што так міцно порушыло чытальників? А лем того, што автор констатуе факт, же під доказами позорованой побожности прудерийных соспільных еліт, люди гонору і чествуваной аристокраціі, крыют ся головно вырахуваны інтригы, зависти, нечыстота поступків і фальшывіст постав. Єдином пасійом, котра занимат героів повісти ест романсуваня. Очывидно, никотре не занимат нияка работа. Аристокрація не ест од роботы. Старчыт, же в їх жылах плыне блакітна кров, а выхованя утвердило их в пересвідчыню, што сут ліпшы од вшыткых інчых, котры сут гіршы. До того, коли маюг стабілізуваны доходы, придбаний маегок, не мусят ся трапити ничым більше. Можут спокійно вести облюблены романсы, огваряты, та примушати інчых до желаного собом поступлюваня, заедно циганити і не дати ся зімати другым на ниякым гріху. Типовы предстванькы описаной горі групы то віцеграф де Валмон і маркіза де Мертей. Сут очитаны, інтелігентны, лем лінівны, ледачы і знуджены жытьом. Для своей приемности складяют інтригы і лем нима ся кормлят.

Конструкція повісти де Лакло основаня ест на цитуваню листів, кореспонденціі головных героів. В тых писмах такой кажде слово маркізы і віцеграфа є назначене лже-приятельством, лже-одданьом і лже-любовю. Листовні ведуг маніпуляторску гру і бавлят ся конвенціейом, котру самы прийняли. І хоц кажде з них має чысленны негатывны прикметы,

а их поступлюваня ест доказуваньом безперерывной пацятыны, то чытальныкы з приемністю кібцуюг тій грі і чорным повістьовым характерам. І по вельох столітьях не мож ся не дати понести солодкому лицемірству, перверсийному лукавству і фалечности.

2 Свобода слова в Польській Короні была введена в 1347 р. вислицькыма статутами. Скоро зачала она обовязувати і на прилученій в тым часі обшыри цілой Галицкой Руси, в рускых городах – Перемышли, Саноку і по цілій Лемковині. Придаст ся тотя констатація, як основна заувага в кінці тексту. Право до свободной выповіды функціонувало найперше як природне, звыкове і было ограничене лем браком технічных можливости их поширюваня. З часом, з політичных причин, свободу слова ограничали власти, а інституцію цензуры надзвычайні розвинула Церков. Од непамятных часів творили спискы книг, котры дозволят ся печатати, і тых заказаных. Цензурувано і назначано творы авторів, котры сут неправильны, якых чытаня є заказане з огляду на дачые арбітральне рішчыня. Декторы авторы самы сой были цензорами і, цілю приподавати ся начальству, творили панегірыкы в чест актуальных власти. Тот рід цензуры доднес остає всеприсутным, природным ограничыньюм свободы выповіды. Лем на автоцензуру доднес ништо не придумал skutочного лікарства, і я сам го не дам. В демократичных державах найчастійше не хоснуе ся інституційной, превенційной цензуры.

В 1787 р. громадяне З'єднанных Штатів Америки, нововозникшой державы, прийняли конституцію. Записали в ній чысленны громадянскы права, котры мали допомочы в регуляціях соспільных односин і гварантувати каждому належны свободы. Скоро ся вказало, што декотры основны людскы права мусят быти наісто записаны в поправках, жебы не было покусы недотримувати их урядами. Тым способом поспішні прийняли 10 першых поправок до конституціі. Як першу записали свободу релігіі, пресы, слова, петицій і скликуваня віче. Тот закон доднес ест правом каждого Американа. Каждый, хто ест, або хоче стати ся громадяном ЗША мусит знати конституцію і ей дотримувати. Самому може робити хоц-якій хосен зо свого права до свободы выповіды, лем, як все, тот кый має аж два кінці. Никотрий громадян ЗША не може давати сой право на цензурування выповіды другых, бо товды порушат основний американський закон – конституцію. Хоц сусідня Канада ест членом британьской Спільноты Народів і з той традиціі має особливий правний порядок, то в конституційным акті Канады в першій часті залучника, котрий ся зове Канадийска карта прав і свобод, записаны сут чорно на білым основны свободы, якы дотуляют ся – як написано – каждого. Припомну их вшыткым. Аджэ сут нима:

- » Свобода сумліня і релігіі,
- » Свобода думок, переконань і презентуваня поглядів, включаючы в тотю свободу пресы і інчых можливости переказу,
- » Свобода мирных зобрань,
- » Свобода стоваришаня.

Просто і ясно. Шак то англицка юриспруденція подиктувала тоты записы. В Лондоні головна інституція передаваня вісти, поглядів і оцін находит ся в Гайд-парк. Гын ништо никому не боронит поплітати, што лем хоче.

3 Де Лакло, автор «Небезпечных союзів», схоснувал 175 листів і на их основі побудував конструкцію твору. Не модерував і не цензурувал никотрий текст. Давний автор парадні одмалювал конвенцію, сотворену тьма, котры вели маніпуляціі (вырахуваню стратегію досягніня своїх цілів, безоглядне трачыня совісти – своей і другых) та сіяли інтригу за інтригом, жебы заспокоіти свое пожаданя і выкликуваня зависти. Маркіза і віцеграф, бывшы любовники, обоє рівно підступны, діганяли ся в тым, котре другого барже розсердит, зозлостит аж до границ психічной вытрималости. Они ани не смотріли, кого их синдром взаімного гляданя помсты за зраду потягне до гры і до товариской ганьбы.

Коли бы-м ся мал найти в центрі інтриг віцеграфа і маркізы, было бы мі планно. Коли си подумам о их ароганціі, лицемірстві і імпертиненціі, то нияк не захотіл бы-м брати участ в тій грі. Можу лем здалека смотріти на плянуваны підводы, котры маюг несподіване закінчыня.

Вести гру позорів і маніпуляцій зосередженых на докоазуваню порожніх епістолярных пописів, вести

інтригы в соспільных громадах, жебы зневажыти, ци осмішыти дакого, або просто намагати ся робити пропаганду, цілю зімати прихыльників, то не лем остаткы старых часів. В сучасности, при хоснуваню розвиненых можливости контактуваня ся люди, покус ся тотя гра модифікувала. Коли розвинула ся інформаційна техніка і електронічне гратя, а особливо коли – як природа на яр – выбухнули соспільны порталі, на епістолярну творчіст ріжных люди можеме позерати в інтернеті ден і ніч.

Фейсбуковы групы творит найчастійше еден, або група адміністраторів, котры, коли тримают ся принятого принципу свободы выповіды, не повинны інгерувати в поміщаний зміст. Очывидно, все невеликій проблем адмінам робит спам. Лем не о неважnym спамі тепер буде. Буде про основны людскы права, котры вельо разів порушыли адміністраторы трьох груп, в котрых адміністраторами сут, медже інчыма, особы, якы постійно жыют в ЗША і Канаді. В назвах маюг припомянутый придавник лемківскій – в тлумачыню на польскій, англицкій і лем-українскій язык.

Зміст, котрий самы там поміщаюг, мож поділити на дві часті. Перша – то оголошыня о українскых фестівалях, полученных з печыном пацяг; друга – то пропагуваня антилемківской, але заедно україньской, ачий бандерівской, версії історіі. Пропаганда пацятыны і різаньны – тотю для Лемків мало бы быти в сам раз. Их право. Можут спамувати хоц-чым. Ништо не сперат ім продолжати українізаційний розкіл серед Лемків. Лем их група ест до того і модеруваня, посты інчых мусят быти утверджены адміністраторами. Нима власні. Можу вычыслити тексты, котры были публічны доступны на порталі Лем.фм, а не могли быти поміщаны на групі Lemko Connections – Lemkowskie Kontakty. Не перешли они цензуры американьскых сторожів правильности інформаційного переказу. Графили тоты тексты до списку прогібітів, твореного природні каждом авторитарном властью списку книг заказаных. Коли тоты адміністраторы маюг американьске, ци канадийске громадянство, то істнуе можливіст, же порушуют они постійно місцеве право. Зато каждый Русин, котрий ест американьскым громадяном, міг бы, хоснуочы американьскій модель конкретного контролюваня конституціі ЗША і Канады та прецеденсового выреччыня, осудити скаргу на ограничаня права до свободы выповіды, практикуване адміністраторами трьох груп, маючых «лемківскы союзы» в своей назві.

В ситуаціі постійного цензуруваня текстів з порталю ЛЕМ.фм (быти може і інчых), пропонуую інче розвязаня проблему. Оголосити бойкот україньскых антилемківскых пропагандовых груп. Не поміщати в них русиньского змісту, тримати ся од контактів з цензорами здалека. Не пропагувати их пацятыны, маніпуляцій і не давати ім поля до авторитарной контролі лемківскых выповіды. Най си останут самы зо своей пацятыном, пропагандом, інтригами і прославом українізаціі Лемків. Най продолжают надале в облюбленым нима антирусиньскым напрямі на славу україньской графоманіі. ●

Події в найблизшым тыжні:

2

20.04.2016

«Русиньска і жыдівска культурова дідовизна – неоддільна част европейской дідовизны» – конференция Дім Культуры в Убли, 10.00 год.

Організатор: Карпатскы деревяны церкви, непрофитова організація (Karpatské drevené cerkvi, n.o.) і Фондация про охорону біоріжнорідности Карпат (Nadácia pre ochranu biodiverzity Karpát).

20.04.2016

«Капітан Кьянка» в ТАД Театр Александра Духновича, Велика Сцена, Пряшів, 10.00 год.

1

4

21.04.2016

Концерт Ігоря Куцера в Михалівцях, Vináreň u Zlatého Vúka, Михалівці, 19.00 год.

3

20.04.2016

«Фантазія» в ТАД Театр Александра Духновича, Велика Сцена, Пряшів, 19.00 год.

5

22.04.2016

Концерт Ігоря Куцера в Пряшові Театр Александра Духновича, Пряшів, 19.00 год.

7

23.04.2016

III Историчний Панель «Правым та лівым по саноцкій і перемышльській землі. Бещады і Погір'я в старопольській епосі» Историчний Музей в Саноку, 10.00 год.

Організаторами конференції сут: Товариство Приятелів Наук в Перемышли, Историчний Музей в Саноку, Стіваришыня Розвитку Ветлины і Околиц та Одділ ПТТК Саноцка Земля в Саноку.

24.04.2016

Варштаты Малюваня Яец в Рускій Бурсі в Горлицях, 15.00 год.

Організатор: Стіваришыня Руска Бурса

6

23.04.2016

Ден села Камюнка Культурно-спортовий ареал «Дубне», Камюнка, 9.30 год.

То кульмінаційний пункт цілых празднувань 700. роковин Камюнки. Організатори заявляють, же кед хвиля не дозволит, «Ден села Камюнка» зачне ся од 13.00 год. Св. Літургійом в місцевій грекокатолицкій церкви свв. Петра і Павла, а культурна част одбуде ся в Камюньскым домі культуры.

8

23.04.2016

II Надзвычайний Конгрес Стіваришыня Лемків Ліґниця, 11.00 год.

В програмі конгресу два пункты:
1. Персональны зміны в головній ревізійній комісії стіваришыня,
2. Дискусия і голосуваня над пропозициями змін в статуті стіваришыня.

9

Скоропис

Демко Трохановскій
demko@lem.fm

Уж зложили сме попередній номер тыжденника ЛЕМ.фм+, коли зо сходу пришла вістка о резигнації з функції премера українського уряду Арсенія Яценюка. По нідерландским референдумі, котре вказало ся важне, понеже досягнуло мінімальну фреквенцію, в яким голосуючы дали негатиwну опінію, сопротивляючы ся умові Евросоюз-Україна, по панамских документах о податкових раях, в котрых президент України Петро Порошенко мал партиципувати, по заявах закарпатских депутатів о введіня в жытя результатів референдуму з 1991 рока (тыкаючых спеціального адміністраційного статусу давной Підкарпатской Руси), то наступна планна інформація, не причыняюча ся до розвязаня основных проблемів днешньої України. Хоц приведены горі приміры не дают оптимістично смотріти на скору демократизацію східнього сусіда, бодай перший раз не сут тому вшыткому винны лем русиньскы сепаратисты. Як видиме антиукраїнській «сепаратизм» міцно ся розвиват і в далекій Панамі, і в не дост далеких Нідерландах, а і в самым Кыйові. А може сепаратисты влиають уж на так далеки дестинації? Тото бы значыло, же роснут в силу!

Сепаратисты (званы тіж Москалями) напевно роснут в силу. Не можеме забывати, одкале ідут стратегії діяня, хто іх фінансує. Но, і найважнійше звіданя – чом, як раз, заплату за тото достають в рублях? Але не о тым тепер, бо важнійшы од грошів сут ідеї. Геройом минулого тыжня был Геннадій Москаль, губернатор Закарпатской области України. За 25 років ніхто не выдумал тото, што выдумал він. А – як ся вказує – найпростійшы розвязаня сут найліпшы. Референдум єст товды законний, коли законным признат го найвысша власт, зато выступил до суду о незаконніст референдуму. Хоц громадяне Закарпатя, котры в 1991 р. ясно повіли, же хотят автономію в рамках України для історичной Підкарпатской Руси, выразили свою волю, подля нього, незаконно. І вшытко уж знаме. Зрештом, як заявил Москаль, вшыткому винны сут... Москалі, т.є. КГБ і комуністы. Такій то край – на сході Українець против Українцьови, на заході Москаль против Москальови. Гу тому сопоставліню хотіл бы-м даколи написати: Русин против Русинови. Лем же такой національности в Україні неє. Кед неє – проблему тіж неє.

На проблемы України мал быти помічным Русин – Іван Міклош. То знаний не лем на Словації політик і выдатний економіста русиньского походжыня. Мал прийти до Кыйова, жебы остати міністром од фінансів. Конец-кінцьом так ся не стане. Вшыткому винний його словацкій пашпорт, котрого не хотіл ся зречы, жебы приняты українське громадянство, чого вымагают тамтышні законы. Як подають українськы масс-медіи, Міклош має войти до рады експертів, помічной групы, котра буде українськым властям підповідала найліпшу дорогу, жебы выйти з економічного кризису. Уж деякій час юристы думали, як обыйти вымагане українське громадянство до бытя міністром. Так сой думам, ци товды міністер Русин не выкликувал бы на Україні деяких правных проблемів – кед Русинів там неє, не было бы і міністра. А тото доцяп бы ся покомплікувало Міклошови з українськым пашпортом. Ци товды, шануючы право, што вымагане єст предовшыткым од власти (но, на Україні з тым єст хоц-як), мусіл бы ся зречы не лем словацкого пашпорту, але і русиньской національности?

На Лемковині дальше піст. Може і зато звіданя і коментарі до «Скоропису» з посліднього номера тыжденника ЛЕМ.фм+ тыкали ся такой лем описуваною в ним верхнины і хліба. Хочеме заявити, же не маме нич спільне з лемківском верхнином, йогуртом і молоком, ани тым більше з лемківськым хлібом. Продукують іх не звязаны з Руском Бурсом фірмы, а мы з точо нич не достаєме. Приведіня в нашым часописі оных продуктів не было реклямом, лем пропозиційом задумати ся, же іщы вельо продуктів мож назвати лемківськыма. Сміло можеме підповісти, же можете войти в ріжны бізнесы, называючы іх лемківськым суші, лемківськым піре (то така французска страва, подібна до наших дзямленых комперів), або інчых. Споминам о тым зато, жебы одтяти ся од деяких спекуляцій о деяких бізнесах, припоминаючы, же окрема чорных інтересів, сут іщы інтересы чорных.

Стоваришыня Руска Бурса
ул. Сенкевіча 28
38-300 Горлиці

Zrealizowano dzięki dotacji
Ministra Spraw Wewnętrznych
i Administracji

POPRA D

Order No.
320 A

Lemko
Carpatho Russian
PO-139

ZYTKO ZAZELENILO

Singing Accordionist
WOLODYA GONOS

Presented by
N. A. CISLAK

PHONOGRAPHIC RECORDS IN HOMES
MFG. AND ORIGINAL PURCHASER HAVE AGREED THIS RECORDING SHALL NOT BE RESOLD OR USED FOR ANY OTHER PURPOSE • LICENSED BY POPRAD RECORD CO., ONLY

110139